

P E R S M A P

Benelux Film Distributors, Inspire Pictures, Rots Filmwerk & NFI Producties
 presenteren in coproductie met de NPS

Kan door huid heen

59^e Internationale Filmfestival van Berlijn | Selectie *Forum* | 5 – 15 februari 2009
 Internationaal Film Festival Rotterdam | Opening *Dutch Treats*

Speelfilm regiedebuut van **Esther Rots** (scenario, regie, editing, productie)
 met muziek van **Dan Geesin**.

Esther Rots is bekend van haar prijswinnende korte films
Dialogoefening, *Ik ontspruit* en *Speel met me*

Rifka Lodeizen

**Wim Opbrouck, Chris Borowski, Elisabeth van Nimwegen,
 Tina de Bruin en Mattijn Hartemink**

director of photography **Lennert Hillege** - director of sound **Dan Geesin**
 producenten **Hugo Rots, Esther Rots & Trent**

Totstandgekomen met bijdragen van het Nederlands Fonds voor de Film, Stimuleringsfonds,
 CoBO Fonds, Rotterdams Fonds voor de Film

Vanaf 29 januari 2009 te zien in de filmtheaters

www.kandoorhuidheen.nl

Speelduur: 100 minuten

Distributie: BENELUX FILM DISTRIBUTORS

De Poort 40, 3991 DV Houten

Tel: 030 6340660 Fax: 030 6381213 - nederland@bfdfilm.com

Publiciteit: MVSP,

Monique van Schendelen, Jay Soerdjbalie, Anne Pronk-Langewouters, Menno Ribbelink

Noordereinde 233 – B, 1243 JT 's Graveland

Tel: 035 5826969 / 06 53 697 606 Fax: 035 5827885

E-mail: monique@mvsp.nl jay@... anne@..., menno@...

Zie www.bfdfilm.com voor trailer, foto's, persmap
 inlogcodes: Username: pers Password: bedil

kan door huid heen

Synopsis

Marieke is een vrolijke, zorgeloze vrouw van begin dertig, die een snel leven leidt in Amsterdam. Een geweldsdelict verandert haar leven.

Ze besluit de stad te ontvluchten en koopt een afgelegen, vervallen huisje op het Zeeuwse platteland. Door opnieuw te beginnen hoopt ze de ervaringen van zich af te kunnen schudden, maar de eenzaamheid en de kou versterken haar angst en wraakgevoelens. Als de zomer komt en ze een nieuwe vriend krijgt, lijkt Marieke weer sterker te worden. Maar langzaam verliest ze de greep op haar leven.

Kan door huid heen is een psychologisch drama met lichte tonen. Rifka Lodeizen speelt de hoofdrol in het speelfilmdebuut van Esther Rots, die vele prijzen won voor haar korte films *Dialogoefening*, *Ik ontspruit* en *Speel met me*.

In verdere rollen spelen onder anderen Wim Opbrouck, Chris Borowski, Elisabeth van Nimwegen, Tina de Bruin en Mattijn Hartemink. Aan de film werkten onder anderen mee Lennert Hillege (camera), Victor Horstink (geluid), Luuk Zonnenberg (focuspuller, gaffer) en Maudy van Bree (productieleiding).

De muziek is gecomponeerd door Dan Geesin.

De soundtrack is verkrijgbaar via www.geesin.nl

Charlie Dee zingt de liedjes *When* en *Near and Far*.

Zie ook www.charliedeemusic.com

Anneke Giersbergen zingt *Dust* en *Holes*.

Kan door huid heen werd geproduceerd door Hugo Rots en Esther Rots van Rots Filmwerk en Trent van NFI Producties, gecoproduceerd door NPS, en mede mogelijk gemaakt door het Nederlands Fonds voor de Film, het Stimuleringsfonds, het CoBO Fonds en het Rotterdams Fonds voor de Film. De film werd in achtenzestig draaidagen opgenomen op diverse locaties, onder meer in Sint-Margriete, Rotterdam en Amsterdam.

Het artwork is ontworpen door Gijs Kuijper (Graphic Design & Illustration), Amsterdam.

Esther Rots: "Ik ben gefascineerd door alles waar je met je hersenen niet bij kunt"

Esther Rots (1972) maakte drie korte films die op gerenommeerde festivals draaiden en vele prijzen wonnen. *Speel met me* (2002) en *Ik ontspruit* (2003) werden zelfs geselecteerd voor Cannes en *Dialogoefening* (2005) won onder meer het Gouden Kalf voor beste korte film en de NPS Prijs voor de Korte Film. *Kan door huid heen*,

kan door huid heen

dat ze schreef, regisseerde, monteerde en produceerde, is haar speelfilmdebuut. Over de film: "Het is een klassiek gegeven met ongrijpbare elementen."

***Kan door huid heen* is na drie succesvolle korte films je eerste speelfilm. Vanwaar die overstap?**

"Mart Dominicus was artistiek adviseur van het Filmfonds en bedacht het project *Ten to Watch*. Tien talentvolle filmmakers kregen geld om een speelfilmscenario te schrijven. Ik was daar een van. Voor die tijd had ik er nooit serieus over nagedacht. Ik heb zelfs weleens gezegd dat ik nooit een speelfilm wilde maken. Misschien was het er uiteindelijk ook wel van gekomen, maar de kans die Mart me bood gaf me het beslissende zetje. Ook Wilfried Depeweg van het Filmfonds heeft me enorm bij het maken van de film gesteund "

***Kan door huid heen* is je eerste speelfilmscenario?**

"Nee, ik ben toen begonnen aan het scenario van *Now She Yells*, een film die ik hierna ga maken met mijn broer Hugo en Stienette Bosklopper van Circe Films. Maar het schrijven verliep moeizaam. Ik was niet gewend me te houden aan de regels en structuur van een scenario. Ik schrijf veel gevoelsmatiger. Een scenario is voor mij niet meer dan een richtlijn, een hulpmiddel bij de opnamen. De intentie, waarom ik iets schrijf, wil ik voor mezelf zo onbekend mogelijk houden. Ik ben bang dat de magie verdwijnt als je in deze fase al analyseert. Het is een beetje hetzelfde als met poëzie. Er zijn gedichten die je beter zelf kunt lezen dan dat ze worden voorgelezen. Dat geldt ook voor sommige van mijn scenario's. Die slaan nergens op als je ze woord voor woord ontleedt. Dat gaf dus veel frictie en het schrijven verliep daardoor moeizaam. Ik kwam niet verder. Om daaraan te ontsnappen ben ik begonnen aan het scenario van *Kan door huid heen*. Dat liep meteen als een speer. Ik zag het als een hobby. Voor mijn plezier mocht ik steeds eerst een paar uur hieraan schrijven en dan moest ik van mezelf weer aan de slag met *Now She Yells*. Dat bleek heel vruchtbaar, voor beide scripts."

Wat was het idee voor *Kan door huid heen*?

"Dat was er niet. Het was als breien. Ik begon, maar wist nog niet of het een sjaal of een trui zou worden."

Het verhaal is niet gebaseerd op persoonlijke ervaringen?

"Nee, het is geen autobiografisch verhaal. Ik heb wel de hele tijd mezelf als richtlijn gebruikt: hoe zou ik reageren op zoiets? Door dicht bij mezelf te blijven, blijft het echt. Ik ben gefascineerd door dingen waar je met je hersenen niet bij kunt. Ervaringen die je je niet echt durft voor te stellen. Dat vind ik interessant."

Wat was het beginpunt?

"De ruzie tussen Marieke en haar vriend. Ik heb al meer dan dertien jaar een relatie met mijn man. Ik heb weleens bedacht wat er met me zou gebeuren als hij van de ene op de andere dag zou weggaan. Hij heeft een ander leven, kan zomaar hele andere gedachtes hebben dan dat ik denk. Ik denk dat alles goed gaat, maar opeens

kan door huid heen

blijkt dat we toch van elkaar weg zijn gegroeid. Dat vond ik een interessant startpunt."

Hoe kwam je op het idee voor de aanranding?

"Dat was voor mij net zo'n verrassing als voor Marieke. Ik was niet van plan een verhaal te schrijven over een vrouw die wordt aangerand."

De rest van het verhaal volgde automatisch?

"Ja, ik heb bijna elk woord geschreven vanuit het idee: wat zou ik doen in haar situatie?"

Dus in die zin lijkt Marieke op jou?

"Ja, haar aanpak zou de mijne kunnen zijn."

Waarom heb je voor een hoofdpersonage gekozen dat zo dicht bij je staat?

"Van alles om me heen ben ikzelf het enige waar ik verstand van heb. Dus als ik een verhaal wil schrijven dat op waarheid berust, dat klopt, kan dat alleen als ik dicht bij mezelf blijf."

Waren er in de scenariofase mensen die meelazen en kritiek gaven?

"Ik heb het verhaal eerst opgeschreven als een boek en daarna pas als een scenario. Na anderhalf jaar, toen ik twijfelde of het een werkbaar script was, heb ik gevraagd of Chris Westendorp het wilde lezen. Zij is scenarioschrijver en regisseur en heeft me eerder geassisteerd bij mijn korte film *Dialogoefening*. Door de vragen en opmerkingen van Chris, die heel scherp en concreet is, kon ik het scenario helderder maken. Ik was bijvoorbeeld bang dat Marieke niet genoeg humor had, te weinig lichte noten. Dat is belangrijk, omdat het een zwaar verhaal is. Daarin heeft Chris me gerust gesteld."

Behalve scenarioschrijver, regisseur en editor ben je een van de producenten van de film. Waarom wilde je ook die rol?

"Ik heb met mijn broer Hugo het productiebedrijf Rots Filmwerk BV opgezet, zodat we concessieloos onze films kunnen maken. Produceren is prioriteiten stellen en bij mijn eigen film kan ik dat het beste. Maar het Filmfonds had bezwaren tegen regisseurs die zelf produceren en met nieuwe, kleine producenten. Het Filmfonds stelde daarom andere producenten voor, grote namen. Maar ik was bang dat ik dan mijn vrijheid zou verliezen. Daarom hebben we Trent van NFI Producties, waarmee we al in gesprek waren over de uitvoerende productie, gevraagd als mede producent. Hij begreep onze aanpak en was het ermee eens."

Je zegt: produceren is prioriteiten stellen. Wat waren voor jou de prioriteiten bij *Kan door huid heen*?

"Het ging om de grote lijnen. Die zijn van belang voor de totstandkoming van de film. Waar gaat het geld naartoe? Ik wilde zeventig draaidagen. Dat kon, omdat ik ook

kan door huid heen

wou werken met een kleine crew. Maar ik wilde bijvoorbeeld ook de vrijheid om het scenario tijdens het filmen aan te passen, zonder dat uit te hoeven leggen, zodat mijn instinctieve manier van werken niet in gevaar zou komen. Verder is het van enorm belang dat ik overzicht heb over het geld, zodat ik weet wat waarvoor staat en waar ik dat mee kan vervangen.

Hoe klein was de crew?

"De kern op de set bestond uit vijf mensen. Cameraman Lennert Hillege, geluidsman Victor Horstink, gaffer en focus-puller Luuk Zonnenberg, Rifka Lodeizen en ik. Achter de schermen/buiten de set zaten een paar mensen die ons ondersteunden en alles om ons heen regelden. Bij de grotere scènes waren er wel mensen om de opnames te begeleiden, en soms waren er stuntmannen of mensen voor de special effects. In de zomer kwamen Leyla Everaers en Maudy van Bree erbij als regieassistente en productieleider. Maar het grootste deel van de film hebben we met zijn vijven gedraaid. Het is alleen maar mogelijk dit op deze manier te doen als je enorm goede mensen hebt. Er was veel humor, veel begrip voor elkaar, veel respect. De ontstane intimiteit en vriendschap leidde tot een bepaalde vrijheid die bij veel mensen om kan slaan in een losse luiheid, maar deze mensen bleven tot het eind toe erg gedreven en gepassioneerd. Heel bijzonder!

Achteraf gezien kwam er misschien te veel werk op ieders schouders. Want we deden natuurlijk niet alleen onze eigen taken, maar ook dat van die 20 mensen die er op een normale set bij rondlopen. Samen deden we alles wat er moest gebeuren. Ik ben blij dat we het zo gedaan hebben, want ik weet niet of de film en het spel anders zo intiem waren geworden."

Was het geld of de intimiteit de belangrijkste reden om voor een kleine ploeg te kiezen?

"Allebei. Ik heb liever draaitijd dan een grote crew. Het gaf me ook vrijheid. Tijdens filmopnames vind ik het prettig om als ik het even niet weet en wil nadenken, een blokje om te lopen. Als een grote crew dan niets doet en op me staat te wachten, heb ik daar de rust niet voor. Een ander voordeel van deze werkwijze was dat ik iedereen vertrouwde en respecteerde. Ze begrepen allemaal precies waar de film over gaat. Dus als iemand een suggestie gaf, dacht ik er serieus over na. Uit een grotere crew kunnen ook goede ideeën voortkomen, maar dan luister ik niet. Omdat ik de mensen niet goed ken en uit zelfbescherming. Ik wil niet naar te veel mensen luisteren en te veel invloeden toelaten op mijn werk."

Wie heeft de crew samengesteld?

"Daarvoor gaan veel credits naar Lennert. Hij heeft tot nu toe al mijn films gedraaid. Ik ben een grote fan van hem. Hij heeft Luuk en Victor erbij gehaald. Met Luuk had hij al eerder gewerkt, en over Victor had hij goede verhalen gehoord. Het was echt een gouden trio. Omdat ze getalenteerd zijn, enthousiast, flexibel en betrouwbaar, en veel humor hebben. Voor mij is het op de draaidagen het belangrijkste dat ik me helemaal op de film kan concentreren. Dat ik me geen zorgen hoeft te maken over

kan door huid heen

wat achter mijn rug gebeurt, dat er geen spanningen op de set zijn die afleiden. Daarvoor heb je een prettige groep mensen nodig. Dat is het belangrijkste. Er kan altijd technisch iets misgaan. Daar heb ik geen probleem mee. Sterker nog: dan moet je een oplossing bedenken en die is vaak genialer dan dat je van te voren kan bedenken."

Kun je daar voorbeelden van geven?

"Geen voorbeelden die veroorzaakt zijn door de crew. Dat verliep helemaal vlekkeloos. Maar voor de rechtszaak bijvoorbeeld stonden twee draaidagen. Een dag van tevoren kregen we echter te horen dat we er maar één dag mochten draaien. We hebben toch nog ruim de helft van de shots kunnen maken, maar hebben dus ook veel moeten schrappen. Dat heb ik toen in het scenario en in de montage moeten oplossen."

Waarom heb je Rifka Lodeizen gekozen voor de hoofdrol?

"Ik heb haar ontmoet bij de casting voor *Dialogoefening*. Ik zocht voor die film een ander type, maar vond Rifka toen al erg leuk. Ik wist dat ik nog eens met haar wilde werken."

Waarom maakte ze indruk?

"Rifka vraagt niet waarom, maar doet. Ze is divers, haar timing is erg goed en ze kan een scène steeds weer anders spelen. Net zolang tot ik weet waar het naartoe moet. Als regisseur heb ik twee grote gebreken. Ik weet vooraf wel wat het niet moet zijn, maar vaak niet wat het wel moet zijn. Dat is lastig en frustrerend, zeker voor acteurs. Want ze krijgen vooral te horen wat niet goed is en zelden wat goed is.

Was er ook iets in haar uiterlijk of uitstraling waarom je voor haar koos?

"Ik vind Rifka bloedmooi. Dat is belangrijk, want het publiek moet anderhalf uur naar haar kijken. Ik heb zelf honderdtwintig dagen helemaal alleen in een donkere montageruimte naar haar gekeken. En ik ben verliefd op haar gebleven. Dat kan alleen als iemand alle facetten van zichzelf laat zien. Rifka heeft voor mij iedere keer weer een ander gezicht, en dat is heel verrassend. En ze is heel eerlijk."

Heb je ook anderen getest voor haar rol?

"Ja. Het leek me heerlijk om met Rifka te werken. Omdat ik haar graag mag en vanwege haar diversiteit. Maar ik was ook op zoek naar een lichte noot. Iets bijna Daphne Bunschoek-achtigs. Dat had ik bij haar nog niet gezien. Daarom heeft Rebecca van Unen van castingbureau Oi Mundo zo'n vijftien actrices opgeroepen. Rifka zat daar ook bij, zonder dat ik Rebecca iets over haar had verteld. Na een paar keer casten wist ik dat Rifka ook dat lichte kon zijn."

Hoe heb je Rifka op de rol voorbereid?

"We hebben heel veel samen gesproken, maar bijvoorbeeld ook veel buiten gelopen. Dan liet ik haar bijvoorbeeld winkelen als Marieke. Ik wilde ook dat ze ging lopen en

kan door huid heen

bewegen als Marieke. Rifka kijkt altijd naar de grond, Marieke naar de lucht. Aan dat soort dingetjes hebben we veel tijd besteed. Dat liep lekker, want Rifka was net zo op zoek naar Marieke als ik. Dat is prettig. Rifka zoekt buiten zichzelf. Het gaat haar er niet om hoe zij er aan het einde uitkomt, maar hoe Marieke er uitkomt. Rifka heeft geen last van ego, en dat is erg knap."

Je noemde Rifka ook als onderdeel van de crew. Was zij meer dan actrice?

"Ja, zij was één van ons. Ze heeft meegebouwd in het huis, ze maakte soep, zorgde voor haar eigen kleding. En ze had geen eigen, verwarmde ruimte om zich voor te bereiden, geen makeupper. Het was echt Spartaans. Ik was erg onder de indruk van haar, want ze had nooit een rottag. Dat kon ook niet, want dan had de rest niks meer om te filmen.

Hoe zou je John omschrijven?

"Volgens Hugo, mijn broer, lijkt John op mijn vader. Sinds hij dat zei zie ik ook steeds meer overeenkomsten in hun karakters. Maar John is een rauwdouwer, hij heeft een bord voor zijn kop. Een eenvoudige man met een duidelijk doel: Marieke is van hem. Hij heeft het af en toe moeilijk met haar, maar dat accepteert hij, want zij hoort bij hem. Ik vind het ook prachtig zoals hij bij haar binnenkomt. 'Ik fiks dat putje wel even voor je, meisje. Je hoeft je nergens meer zorgen over te maken'. Alles is groot bij hem. De volgende dag staat een hele container voor het huis. Hij is een man van aanpakken. Niet alleen de rooster van het putje gaat eruit, maar de hele vloer. En het liefst ook nog die van de wc."

Waarom koos je Wim Opbrouck voor die rol?

"Rebecca stelde hem voor. Ik had nog nooit van hem gehoord. Maar toen ik hem zag wist ik direct dat hij het was. Dat was bij een theatervoorstelling in Gent, waar ik met Rifka en Rebecca naartoe was gereden. In dat stuk vertelt Wim waarom hij van zijn vrouw houdt. Hij geeft een bombardement van grote en kleine redenen. Dat deed hij heel mooi. Ik dacht: als hij dat begrijpt, begrijpt hij ook John. Na de voorstelling zaten we met zijn vieren om de tafel. Toen vielen zijn grote gebaren op. Hij praat ook net iets te hard en over mensen heen. Helemaal de John die ik voor ogen had. Wat ik ook mooi vind aan Wim is dat hij onnadrukkelijk acteert, hij is een no-nonsense acteur. Hij loopt gewoon een hoek om zonder nog een timing-dingetje. Als hij overrompeld kijkt, geloof ik hem."

Was het wel lastig de juiste pizzaman te vinden?

"Nee, Rebecca stelde Chris Borowski voor en hij was precies de juiste jongen. In het begin heb ik nog gedacht de pizzaman continu buiten beeld te houden. Alleen zijn handen te laten zien. Omdat het niet om de indringer zelf gaat, maar om het feit dat er een indringer in huis is. Maar dat was een stap te ver. Wat heel erg belangrijk was, was dat terwijl Marieke de pizzaman op zolder vasthoudt, hij nooit een slachtoffer wordt. Geen medelijden opwekt. Chris speelt dat erg goed. Hij blijft tot in elke cel van zijn lichaam die dader."

kan door huid heen

Is het huis in de film een van de huizen die jij en Dan zelf op het oog hadden?

"Evert Stolwijk, de locatiescout, heeft het huis gevonden in Sint-Margriete, een schitterend Vlaams dorpje net over de grens met Zeeland. Het was ideaal. Het was enorm sfeervol, onbewoond, we konden het een jaar huren en het waren geweldige huiseigenaren. Ze kwamen ook regelmatig kijken bij de opnames. Vooral Wim vonden ze erg leuk. In overleg hebben we in de loop van de draaiperiode een aantal dingen verbouwd. Het meeste was tijdelijk en provisorisch. In de film ziet het er goed uit, maar je moet niet buiten het kader kijken. We hebben wel een prachtige, dure trap gebouwd naar de zolder. Die is nooit in beeld gekomen. Dat is dan een voordeel voor de huiseigenaren. Aan de andere kant hebben we de originele keuken gesloopt. Daar waren ze minder blij mee."

Muziek speelt een erg belangrijke rol in de film. Zowel de sfeermuziek in heel wisselende bezettingen als de liedjes. Heb je daarover vooraf overlegd met Dan?

"Ik heb hem alleen gezegd dat ik geen stemmen wilde. Omdat hij zelf zingt, heeft hij besloten dat verkeerd te begrijpen. Dat ik hém niet wilde horen. Dus heeft hij toch een paar liedjes geschreven en laten inzingen door Charlie Dée en Anneke van Giersbergen, die vroeger bij The Gathering zong. Dan is heel eigengereid. Hij is ook heel slim, ziet dingen in de film die anderen niet zo snel zien. Daarom heb ik hem de volledige vrijheid gegeven en is hij helemaal los gegaan. Maar er klinkt geen noot die we niet allebei in de film willen. Dan heeft muziek opgenomen met diverse instrumenten, maar hij heeft ook geluiden uit het huis gehaald. Bijvoorbeeld touw gespannen tot het knapte en dat geluid opgenomen. IJzerdraad tussen de balken op zolder gespannen en daarop gespeeld als een snaarinstrument. Het zijn geluiden met een rafelrandje en daarom klinken ze zo authentiek."

Wat was je belangrijkste gedachte bij de montage?

De eerste versie was een emotionele uitputtingslag. Er zaten te veel kleine, halve scènes in uit het dagelijks leven van Marieke. Te veel kleine interne explosies ook. Het idee was het publiek net zo gek te maken als Marieke tijdens die slopende winterdagen, maar dat werkte niet. Ik had eigenwijs kunnen vasthouden aan dit concept, maar ik trok het op die manier zelf niet. Ik heb de film een maand aan de kant gelegd, nagedacht en daarna teruggesneden naar anderhalf uur. Ik ben nu heel tevreden over de film. Er gebeurt al zoveel met Marieke. Het is een klassiek gegeven: een vrouw krijgt een inzinking, zegt alles vaarwel en zondert zich af op het platteland. In het tweede deel van de film, vanaf het moment dat ze in de camera kijkt, legt Marieke rekenschap af aan haar kindje Siska. Dat raamwerk geeft de kijkers houvast en rust als ze de film over zich heen krijgen. Er zijn al genoeg ongrijpbare elementen."

Wat is je hoop voor de film?

kan door huid heen

"Het zou fijn zijn als ze napraten over Marieke en haar uiteindelijke keuzes. Ik hoop dat ik de kijker weet te raken."

Rifka Lodeizen: "Marieke is een rol waar je je hele leven op wacht"

Rifka Lodeizen (1972) kreeg een Gouden Kalf-nominatie voor haar hoofdrol in *Simon*. Verder was ze onder meer te zien in de speelfilms *Rent a Friend*, *Nadine* en *Huften & Hofdames* en tv-series zoals *Evelien*, *Gooische vrouwen* en *Wet & waan*. Over haar rol in *Kan door huid heen*: "Ik heb de liefde voor film weer ontdekt en de bewondering voor echte filmmakers."

Hoe heb je deze rol gekregen?

"Een paar jaar geleden had ik een gesprek met Esther over haar korte film *Dialoogoefening*. Het klikte tussen ons. Ik dacht: die rol heb ik. Maar dat bleek een verkeerde inschatting. Later kwam ik haar tegen op een filmfeestje. Ze vertelde dat ze een andere rol voor mij in gedachten had. Dat gebeurt weleens vaker op zulke feestjes, maar ik vond het toch leuk om te horen. Weer een tijdje later werd ik gebeld door Oi Mundo of ik een casting wilde doen voor een speelfilm van Esther Rots. Ik was verbaasd. Een casting? Die rol was toch op mijn lijf geschreven? Maar ik ben gegaan, twee keer zelfs, en heb mijn uiterste best gedaan."

Wat moest je doen bij de eerste sessie?

"Ik had het hele scenario gelezen en moest twee lastige scènes spelen. In de eerste ben ik dronken en bel met mensen, lachend en huilend tegelijk. Ze wilden dat ik improviseerde, maar me ook aan een schema vasthield. Heel lastig. Normaal heb je een tekst geleerd en zijn de overgangen eenvoudig. Nu moest ik zelf ijkpunten maken. De tweede scène is die waarin Marieke de pizzaman tekent en met hem praat. In het scenario stonden zowel teksten als gedachtes. Ze wilden dat ik daarmee speelde. Dat ik sommige gedachtes uitsprak en sommige teksten alleen dacht. Daarin mocht ik zelf variëren. Naar mijn gevoel duurde het ontzettend lang, zeker een uur."

En bij de tweede sessie?

"Dat was een gesprek met Esther op een terras. Ze wilde uitvinden of het echt klikte tussen ons, want het was natuurlijk wel een heftig en langdurig project."

Waarom wilde jij de rol zo graag?

"Omdat het een droomrol is. De rol waar je je hele leven op wacht. Het aanbod vrouwenrollen in Nederlandse films is beperkt. Ik bedoel het niet feministisch, maar vaak speel je toch de vrouw, minnares of ex van de mannelijke hoofdrol."

kan door huid heen

En dan is er in jouw leeftijdsgroep ook nog eens veel concurrentie, van Carice, Kim en Thekla tot Halina, Katja en Ricky.

"Dat klopt. Ik heb hele leuke concurrentes. Ook nu dacht ik dat een van hen in de running was. Bij de audities hoorde ik: we moeten nog even wachten, want ze is in het buitenland. Ik dacht meteen te weten over wie ze het hadden en dat ik van haar zeker niet zou winnen. Zo heb ik al diverse leuke hoofdrollen aan me voorbij zien gaan. Maar deze keer gelukkig niet."

Wat maakt Marieke tot zo'n droomrol?

"Het is een rol waaraan je op een gegeven moment behoefte krijgt. Waarbij je verschillende kanten van het personage en van je talenten kunt laten zien. Het geeft voldoening een psychisch gecompliceerd karakter te spelen in diverse situaties en omstandigheden. Dat wilde ik ontzettend graag. Het leek me ook heel leuk om te doen. In de praktijk viel het ook weleens tegen, want ik heb regelmatig mijn plafond gevoeld."

Kun je daarvan voorbeelden geven?

"We hebben eerst het wintergedeelte gedraaid waarin Marieke alleen is op de boerderij. Dat was al lastig, maar bovendien wisten we van tevoren nooit welke scènes we die dag zouden draaien. We moesten veel buiten draaien, maar waren afhankelijk van het weer. Als we binnen draaiden lag het weer aan de staat van de verbouwing welke scènes we daar konden filmen. Dus ik kon me nauwelijks voorbereiden. Dat was tegelijk lekker, want het is ook fijn om met zijn allen uit te moeten zoeken welke scène we zouden draaien en hoe."

Is die werkwijze niet fnuikend voor je concentratie? Het klinkt heel rommelig.

"Dat was het toch niet. Het denkproces speelde zich vooral af in de hoofden van Esther en Lennert. Het was niet lukraak filmen, maar heel precies zoeken naar het juiste gevoel van een scène. Het camerastandpunt bepaalde daarbij voor een groot deel de toon. De taal die ze daarbij spraken, verstond ik nauwelijks. Ik was echt de uitvoerder. Maar ik vond het prettig bij de basis van het filmmaken te zijn. In een trailer maak je niets mee van het proces. Soms ging alle aandacht naar een technisch mankement. Dat is logisch als je samenwerkt. Als ik het even niet doe, moeten zij ook wachten. Meestal word je bij het filmen vertroeteld. Een chauffeur haalt je op van huis en rijdt je naar de set. Daar wordt het licht al opgebouwd. Bij de visagie wordt je opgemaakt, terwijl ze gezellig met je kletsen om je goed te laten voelen. Je neemt de tekst nog een keer door, doet een doorloop en speelt de scène. Allemaal leuk, maar ook afstandelijk."

En bij deze film?

"Ik voelde me echt onderdeel van de crew. Daarom ligt de film me ook zo nauw aan het hart. Ik heb de liefde voor film opnieuw ontdekt en de bewondering voor echte filmmakers. Het gaat bij Esther niet om een verhaaltje vertellen, Het was een creatief

kan door huid heen

proces. Soms trok ze zich een halfuurtje terug om na te denken. Voor inspiratie. Esther is echt een kunstenaar. Dat heb ik nog niet vaak meegemaakt op een filmset."

Wanneer had je voor het laatst zo'n gevoel van betrokkenheid?

"Bij de eerste films van Eddy Terstall, zoals *Hufters & Hofdames*. In het begin werkte hij ook met een klein clubje. Toen smeerde ik ook zelf mijn boterhammen en hield ik zelf de continuïteit bij van mijn kleding. Ik zeg niet dat het allemaal beter en leuker was, want het haalde je ook weleens uit je concentratie, maar bij deze film kreeg ik wel weer dat oude gevoel van samenwerken."

Wanneer was je dat gevoel kwijt?

"Bij een tv-serie zoals *De Co-assistent* beland je echt in een machine. Niets ten nadele van de mensen die er werken, die zijn vaak erg aardig, maar het is een apparaat waar je even in- en uitstapt. Voor mijn gevoel voeg ik daar niets toe."

Marieke is voor een deel gebaseerd op Esther. Ze is ontsproten aan haar fantasie. Was Esther voor jou ook een inspiratie bij het spelen?

"Ja. In het begin was ik nog erg aan het zoeken. Ik vroeg Esther of Marieke cola drinkt. Nee, ze drinkt cola light! Omdat Esther dat zelf drinkt begreep ik dat ze eigenschappen van zichzelf aan Marieke had meegegeven. Dat was prettig om te weten. Als ik zoekende was, keek ik regelmatig naar Esther om het gevoel terug te pakken. Want ik ben natuurlijk een heel ander mens dan Marieke of Esther."

Hoe omschrijf je Marieke?

"Ze is een vrolijke en sociale vrouw, die een hippe baan heeft in de IT. Zelf heb ik niets met computers. Maar als ik haar ga spelen is het net uit met haar vriend, ze wordt aangerand en ze verhuist naar een afgelegen boerderij, die ze zelf opknapt. Ik vind haar stoer. Ik zou in zo'n situatie meteen vriendinnen bellen of mijn moeder. Maar dat is ook apart van Marieke: ze heeft nooit contact met haar familie. Daarin zit iets niet helemaal goed. Wat ik ook mooi vind is dat je er als kijker langzaam achterkomt dat ze de zaken niet goed op een rijtje heeft gezet."

Waarom hield je jezelf vast?

"Aan haar trots en koppigheid. Ze laat zich niet kennen, is heel zelfstandig. Ze heeft veel fantasie en bij vlagen een bizar gevoel voor humor. Zoals ze bijvoorbeeld met de pizzaman omgaat. De geintjes die ze dan maakt, op het randje van sadisme maar ook met zelfspot. Die relativering vind ik mooi."

Is Marieke een aantrekkelijke rol om te spelen?

"Een heerlijke rol. Het is niet leuk een zacht, gezellig meisje te spelen. Dat doe ik thuis weleens. Die ken ik wel. Dat is heel vlak. Deze rol is zo mooi, omdat het gaat om het ontkennen. En de rol wordt nog interessanter als ze langzaam het spoor bijster raakt, maar dat zelf niet helemaal door heeft. Er is dan geen reflexie. Het is te moeilijk geweest."

kan door huid heen

Hoe lastig waren de vele scènes zonder tegenspeler?

"Ik merkte wel hoe heerlijk ik het vond als ik een scène had met Wim of een andere acteur. Ik hou van samenspelen. In je eentje naar buiten lopen, ergens van schrikken en weer naar binnen vluchten - dat zijn niet de leukste en makkelijkste scènes om te spelen. Maar ze maakten wel een groot deel uit van de film. Daarbij merkte ik wel dat de camera en cameraman ook je tegenspelers kunnen zijn. Het belang van die wisselwerking had ik nog nooit zo gevoeld."

Had je niet de neiging met de camera te spelen?

"Ja, Lennert zei me op een gegeven moment dat ik steeds iets wilde doen als ik in beeld kwam. Dat klopte. Zodra de camera op me stond, wilde ik nog iets uitleggen. En dat moest natuurlijk niet."

Vind je het moeilijk naar jezelf te kijken op film?

"Nee, maar Ik weet nog wel dat ik voor het eerst rushes zag en dacht: ik zie alleen mezelf. Dat was verwarrend. Ik had zo het gevoel dat we de film met zijn vijven maakten, dat ik me niet eens meer realiseerde dat alleen ik op beeld kwam. Toen ik de hele film voor het eerst zag vond ik het vooral moeilijk er objectief naar te kijken. Ik hoop dat ik het een beetje goed doe, maar het belangrijkste is toch de film. Waar ik wel even aan moest wennen is mezelf zonder make-up te zien. Toen ik van tevoren aan vakmensen vertelde dat we geen make-up zouden gebruiken, waarschuwden ze me. Ik zou er ziek uitzien met rode vlekken. Dat valt gelukkig mee. Lennert en Luuk zijn vakmensen en we draaiden veel buiten."

In het scenario staan ook de gedachtes van Marieke beschreven. Hoe heb je daar bij het spelen gebruik van gemaakt?

"Soms voelde en speelde ik ze letterlijk - *Komt er iemand binnen?* - en op andere momenten gaven ze houvast. Maar meestal maakten we er geen gebruik van. Veel scènes ontstonden immers op de set."

Wat voor regisseur is Esther? Ze vertelde me dat ze je regelmatig scènes op diverse manieren liet spelen tot ze het gevoel vond wat ze zocht.

"Ze is niet het soort acteursregisseur die je strakke kaders geeft. Die je precies vertelt wat je moet spelen en voelen. Ze weet precies wat ze wil. Zij heeft ergens een gevoel bij en gaat er samen met jou naar op zoek. Daarin hebben we elkaar echt leren begrijpen. Ze is ook erg visueel ingesteld. Ze keek hoe de camera stond. Dan kon ze pas zien of het klopte wat ik binnen die kadrering deed. Het ging om de wisselwerking. Als de camera voor haar gevoel niet goed stond, concentreerde ze zich daar eerst op en daarna op mijn spel en ritme binnen de nieuwe opstelling. Het was heel bijzonder om precies te doen wat iemand in haar hoofd heeft."

Jullie filmde lang met zijn vijven. Was het omschakelen toen er met Wim Opbrouck een zesde persoon bijkwam?

kan door huid heen

"Voor ons niet. Wij zaten al in die trein. Voor Wim was het lastiger. Hij moest zich aan onze manier van werken aanpassen. Hij was gewend te doen wat de regisseur zegt. Esther vraagt om je inbreng, maar kan het daarna ook weer wegdoen. Dus je moet zonder ego werken. Het gaat er niet over wiens idee iets is. Je biedt aan en daarna gaat zij schaven. En soms zegt ze: nee, dat is niet wat ik zoek. Maar Wim heeft zich die werkwijze heel snel eigen gemaakt."

De zeventig draaidagen van de film waren verspreid over een jaar. Betekende dat ook dat je een jaar lang met die rol in je hoofd zat?

"Die was nooit helemaal weg. Niet dat ik dertig keer het script las, maar het bleef wel de hele tijd hangen."

Voelde je ook meer verantwoordelijkheid?

"Ja, zeker, door de hoofdrol voelde ik ook meer verantwoordelijkheid. En ik voelde me soms ellendig bij het idee dat ik zo'n bijzonder project zou verpesten. Net zoals iedere acteur en waarschijnlijk ieder mens ben ik onzeker en heb ik weleens last van faalangst."

Hoe heb jij je voorbereid op de rol?

"Ik heb vooral veel met Esther gesproken. We hebben het hele script doorgesproken, over elke scène gepraat. Maar het ging ook over de achtergrond van Marieke. Wat voor vrouw ze is, wat ze doet, waar ze woont. We zijn vaak samen door de stad gelopen. Marieke heeft een andere houding dan ik. Zij kijkt omhoog, ik kijk omlaag. Ze loopt anders, een beetje als een giraf, terwijl ik krommer loop. Dus ik moest me een andere houding aanleren. Het was heel leuk en inspirerend op die manier te werken. Op een gegeven moment krijg je dat in de vingers."

Heb je voor de opnames nog naar andere films gekeken ter inspiratie?

"Voor de stijl naar *Meisje* en *Rosetta*, omdat ik wist dat Esther de rauwe cameravoering daarvan waardeerde."

Hoe was de eerste opnamedag?

"Het was ijskoud, het vroom. De scène was heel technisch. Ik moest door het weiland lopen en de cameraman liep voor me uit. Goede scènes om erin te komen. Het ging over mijn manier van lopen en zitten. Door de kou was ik daarna wel kapot, maar ook voldaan. Ik heb prima geslapen in mijn Sporthuis Centrum-huisje."

Welke zijn je favoriete scènes, en welke de lastigste?

"Wat ik leuk vond en wat veel over Marieke zegt, is de eerste keer dat John bij haar in huis is. Dan praat ze ineens en hoor je dat ze een grote mond heeft. Dat zegt ook iets over haar vorige leven. De stadse houding, de praatjes. Die komen bij hem ook helemaal niet aan. Je leert jezelf kennen door een ander. Ook leuk was de scène dat ze dronken wordt bij John. Verder bleken moeilijke scènes makkelijker dan ik dacht en makkelijke scènes juist moeilijker. De scène dat ik in de deuropening iets roep,

kan door huid heen

vond ik bijvoorbeeld lastiger dan gedacht. Tegen wie roep ik? En waarom? Terwijl de scène dat ze de pizzaman tekent veel eenvoudiger was dan ik vooraf had gedacht."

De aanranding was niet de lastigste scène?

"Waar ik vooral tegenop zag was naakt over straat rennen na de aanranding. De productie vroeg of ze de straat daarvoor moesten afzetten. Maar dan waren er waarschijnlijk alleen maar meer mensen komen kijken. Vooraf dacht ik dat ik enorm veel moest overwinnen, maar in de praktijk deed ik het gewoon en was het snel voorbij."

kan door huid heen

CV cast en crew

Rifka Lodeizen (Marieke)

Rifka Lodeizen kreeg in 2004 een Gouden Kalf-nominatie voor haar hoofdrol in Eddy Terstalls *Simon*. Ze was verder te zien in speelfilms zoals *Nadine*, *Tiramisu*, *Sextet*, *Olivetti 82*, *Villa des Roses*, *Rent a Friend*, *De boekverfilming* en *Huffers & Hofdames*. Voor televisie speelde ze onder meer rollen in de Telefilms *Escort* en *De trein van 6 uur 10*, de korte films *Mercedes* en *Beet* en series zoals *Gooische vrouwen*, *Evelien*, *De band* en *Wet & waan*. Op het toneel was Rifka te zien in *Wina zingt*, *Arcadia* en *De bittere tranen van Petra von Kant*.

Wim Opbrouck (John)

Wim Opbrouck was te zien in speelfilms zoals *Manneken Pis*, *Man zkt vrouw*, *Verder dan de maan*, *Meisje en Iedereen beroemd* en Vlaamse tv-producties zoals *Man bijt hond*, *Wittekerke*, *Windkracht 10*, *De Rederijkers* en *Matroesjka's*. Opbrouck studeerde aan Studio Herman Teirlinck en speelde bij de Blauwe Maandag Compagnie, Het Toneelhuis en NTGent. Hij blonk er uit in theaterstukken zoals *Ten oorlog*, *Aars!*, *de Leenane Trilogie*, *L. Ling of Pain*, *MacBeth*, *De asielzoeker* (nominatie Louis d'Or) en *Ik val... val in mijn armen*.

Esther Rots (scenario, regie, montage, productie)

Esther Rots maakte drie korte films die op gerenommeerde festivals draaiden en vele prijzen wonnen. *Speel met me* (2002) en *Ik ontspruit* (2003) werden onder meer geselecteerd voor het New York International Film Festival, het Montreal International Festival of New Cinema en de competitie in Cannes. *Dialogoefening* (2005) won onder meer het Gouden Kalf voor beste korte film en de NPS Prijs voor de Korte Film. Esther studeerde aan de Hogeschool voor de Kunsten in Arnhem en aan de Amsterdamse Filmacademie.

Lennert Hillege (director of photography)

Lennert Hillege studeerde in 2001 af aan de Nederlandse Film en Televisie Academie, richting camera en licht. Sinds zijn afstuderen stond hij achter de camera bij veertig films, tv-producties, commercials en videoclipps. Recent was hij director of photography bij de speelfilm *Bollywood Love* en de nieuwe Telefilms *Stella's Oorlog* en *Julia's Hart*. Eerder stond hij achter de camera bij de speelfilms *Langer Licht*, *Het paard van Sinterklaas* en *Don*, de korte films *Dummy*, *Brommermeisjes* en *Dialogoefening* en de tv-serie *Meiden van de Wit*.

Dan Geesin (componist, director of sound)

Dan Geesin, die in 1996 afstudeerde aan de Ateliers in Amsterdam, werkt als zelfstandig film maker, schrijver, beeldend kunstenaar en componist. Hij maakte vele korte films, de afgelopen jaren onder meer *Fat Head*, *The Scientist's Day Off*, *Other Than You*, *Flood* en *Show Me the Way to Your Most Beautiful Place*. Daarnaast bracht hij diverse cd's uit, zoals bijvoorbeeld *Green* met een pop-up boek met eigen

kan door huid heen

tekeningen. Geesin trad op voor televisie, radio, in galerieën en concertzalen en speelde in bioscopen live muziek bij zijn films.

CV producenten

Rots Filmwerk

Rots Filmwerk BV(www.rotsfilmwerk.nl) is opgezet door broer en zus **Hugo en Esther Rots**, die concessieloos hun films willen maken. Deze opzet heeft geresulteerd in prijswinnende korte films, waarvan *Ik Ontspruit* en *Speel met me* genomineerd werden voor een Gouden Palm op het Filmfestival van Cannes. Momenteel werkt Rots Filmwerk aan *Sometimes I pee when I laugh*, de debuutfilm van Dan Geesin, en *Now She Yells*, de nieuwe speelfilm van Esther Rots, die wordt geproduceerd in samenwerking met Circe Films.

NFI Producties

NFI Producties BV fungeert sinds 1992 als productiemaatschappij onder de stichting Nederlands Film Instituut. In de beginjaren produceerde het bedrijf prijswinnende films en documentaires zoals *Madame l'eau*, *La colline aux mille enfants* en *A Wall of Silence*. Sinds 2005 heeft NFI Producties als doel maatschappelijk relevante programma's en films te produceren en distribueren, die een sterke binding hebben met de Europese cultuur of geschiedenis. Daarnaast wil het NFI een platform zijn voor het begeleiden en stimuleren van talenten. Huidige eigenaar van NFI Producties is producent **Trent**. Hij werkte voor speelfilms en dramaseries zoals *Rent a Friend*, *De Daltons*, *Benidorm*, *Nacht in de stad*, *Zus en Zo* en *Simon*. De afgelopen jaren produceerde NFI Producties *Sextet* van Eddy Terstal, *Does It Hurt* van Anet Lesnikovska (genomineerd voor Tiger Award op het IRFF 2007) en diverse korte films van Jochem de Vries. Recent is de speelfilm *Taxandria* van Mark Weistra volledig afgerond en is de draaiperiode van de film *Hunting & Zn* van Sander Burger met Maria Kraakman en Dragan Bakema afgesloten. Laatste film zit momenteel in de montagefase.

kan door huid heen

Credits

Marieke	Rifka Lodeizen
John	Wim Opbrouck
pizzaman	Chris Borowski
Siska	Elisabeth van Nimwegen
Aniek	Tina de Bruin
Klaas	Mattijn Hartemink
Herfst	Roel Goudsmit
vriendin Herfst	Anita Donk
taxichauffeur	Hans Zuidveld
Ben	Jeroen van Wijngaarden
Karel	Serafien Rijckaert
regie, script, editing	Esther Rots
assistente Esther Rots	Leyla Everaers
firts assistant, script consultant	Chris Westendorp
uitvoerend producent	Trent
productieleiding	Maudy van Bree
assistent uitvoerend producent	Joyce Hesterman
assistent productieleider	Kitty de Hek
	Kris van Veelen
director of photography	Lennert Hillege
focus puller, gaffer	Luuk Zonnenberg
director of sound	Dan Geesin
geluidsopname en -montage	Victor Horstink
montage geluidseffecten	Ferry de Pater
supervisie geluidsnabewerking en	
mixage first edit	Jan Willem van den Brink
assistent geluidsmontage	Gabor Verhoeven
mixage final edit	Mark Glynne
kostuumontwerp	Stéphanie Mariën
casting	Oi Mundo: Rebecca van Unen
figuratie	Casting Call
	Hollands Glorie
figuratie politie & voertuigen	Four Tops
hond Darko	Marco van Patrick Samaey
overige dieren	De Ark Animal Center
	Animaux Dierencasting
	bewoners St. Margriete en omstreken

kan door huid heen

art direction	Marije van der Waard Vera van de Sandt Tess Ellis
assistentie art department	Akki Nelissen
special effects, special make up	Rob's Propshop: Rob Hillenbrink
locatiescouting & management	Evert Stolwijk NFI Producties
stunts	Action Pact: Simon Lammers, Rene Gaemers
stunt & fight coordinator, stunt double	Simon Lammers
stunt coordinator & rigger	Rene Gaemers
stunt rigger	Philip van der Eijk Philip van den Boogaard
body hits	Arthur van Soest
pyro technicus	Lieven Slabbink
prepareren auto	Trafic, Rotterdam
wapens en begeleiding	ANTA Uniformverhuur & Props
grip, regen en wind	Love Lights
all songs	Dan Geesin, gezongen door Anneke van Giersbergen, Charlie Dee
muziek productie	Arnold de Boer
behalve LO RIDE	Otto Boy
postproductie	Valkieser Capital Images
data scanning	Marc Brunner
visual effects	Shosho: Thamar Rep en Niels ten Huisen
filmlaboratorium	Studio l'Equipe, Brussel
camera equipment	Schram Studio
lichtverhuur	Singel Film
stock	Kodak Nederland
eindredactie NPS	Marina Blok
coaching	Hans de Wolf
distributie	Benelux Film Distributors: Sim van Veen
marketing	Cynthia Ophorst
producenten	Rots Filmwerk: Hugo Rots, Esther Rots NFI Producties: Trent